

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaë, 1661

3 Linquas ecclesiæ, totu[m] quod habebis ab illa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

retentionem a diuturnam praedictum afferat ecclesiae; & quocumque in usu percipit, debeat utiliter laborare: ut nec res divini juris videantur aliqua occasione negligi, & subsidium ab ecclesia cui delerunt, percipere possint clerici. Quod si quis eorum contempserit faceret, capite stipendio suo videbitur privare.

I ¶ Clericorum] In codice conciliorum Lucens regio sequitur, ut aliarum quarumlibet personarum.

Regioni quos, intuitu ea, in quibus ecclesia detrimentum non patitur, monasterium tradit possioni.
C. LXXIII ¶ Lucas religionis intuitu rei ecclesiae alienari.

Unde in III. Toletano concilio, c. 4. legitur.

Si b Episcopus unam de parochianis ecclesiis suis monasterium dicere voluerit, ut in ea monachorum regulariter congregatio vivat, hoc de consensu concilii sui habeat licentiam faciendi. Qui etiam si de rebus ecclesie pro eorum substantia aliquid, quod detrimentum ecclesie non exhibeat, eidem loco donaverit, sit stabile. Reicnim bonae stantiae sanctum concilium dat consensum.

C. LXXIV. ¶ Non ultra quinquagesimam partem rerum ecclesie, monasterio, quod censuris, Episcopo licet conferre.

Item ex Toletano IX. cap. 3.

Bonae rei dare consilium a, & praesentis habetur vitae subsidium, & aeterna remunerationis expectare certum praemium. Quisquis itaque Episcoporum in parochia sua monasterium construere forte voluerit, & hoc ex rebus ecclesie, cui praesidet, ditare decreverit, non amplius ibidem, quam quinquagesimam partem dare debebit: ut hac temperamenti aequitate servata, & cui tribuit, competens subsidium conferat, & cui tollit, damna gravia non infligat. Ad ecclesiam vero quam monasticam e voluerit sepulturis, non amplius quam centesimam partem census ecclesie, cui praesidet, ibidem conferre licebit: ea tamen cautela servata, ut unam tantummodo, quae placuerit, ex his duabus remunerationem assumat.

C. LXXV. ¶ In re proprietatis rei ecclesie monasterium adificium tradere licet.

Item Gregorius lib. 2. in dist. 11. epist. 17. Gratioso Subdiacono.

Religiosam & vitam elegantibus congrua nos oportet consideratione prospicere, ne cuiquam necessitatis occasio, aut delicias faciat, aut robur (quod absit) conversationis infringat. Idcirco praesenti tibi auctoritate praecipimus, quatenus domum positam in hac urbe, regione quarta, iuxta locum, qui appellatur, ad gallinas albas, vel hortum juris sanctae Romanae ecclesiae, cui auctore Deo praefidemus, in qua campana quondam uxor i Patritii manifeste dignoscitur, simul & hortum atque hospitium, quae intra eandem domum janua conclusit. Flore h abbatrice debeas tradere proprietatis iure proculdubio possidendam: in qua domo monasterium virginum (ubi cum congregatione sua habitare possit) Christo queat adjuvante construere: & tam ipsa, quam quae in eius loco, honoreque succellent, praedictam domum, & hortum cum omnibus ad se pertinentibus (sicut diximus) quieto, inconcussaque iure a nobis pietatis consideratione concessa valeat possidere.

I ¶ Vxor] In aliquot epistolarum editionibus, & nonnullis

a al. retentionem. b Ivo p. 3. cap. 161. c Ivo part. 3. cap. 170. d alit. consilium. e alit. manifestare. f alit. remunerandum. g Anselmus lib. 5. cap. 23. h antea legebatur, eadem. i alit. u.] eriz.

Gratian exemplaribus non est ista dictio. In verisimili cano epistolarum codice legitur, quondam patritia. Ecce ostensum est, quomodo res ecclesie sine culpa daretur, possit, confutare his, quibus data fuerint.

QVAESTIO III.

Nunc queritur, si ante tempus sua ordinationis habere videbatur, quid de his fieri debeat, quae post ordinationem suam antecesserint.

C. I. ¶ De his, qui praemium nihil habentes, tempore sua administrationis aliqua acquirunt.

Debus ita statutum est in concilio Cathaginensi a III. c. 49.

Placuit b ut Episcopi, Presbyteri, Diaconi, vel quicumque clerici, qui nihil habentes ordinationis tempore Episcopatus, vel clericatus sui agros, vel vineas, vel praedia nomine suo comparant; si quidem Dominicarum invocationis cimine teneantur, nisi ipsi ecclesiae eadem ipsa contulerint. Si autem praedia aliqua liberalitate alicuius, vel successione patris obvenierit, faciant inde, quod eorum praedicti congruit. Quod si a suo proposito retrosum contaverint, honore ecclesiastico indigni tanquam iudicentur.

C. II. ¶ De ministris, qui nulla ecclesie possessione, sed sua utilitate aliquam acquirunt.

Item ex concilio Toletano IX. c. 4.

Quicumque de sacerdotibus, vel ministris praesentis aetate, atque amicitia, vel praesentatione, aut quoque modo, aut per scripturam scribem aliquid meriti a quolibet percipere, in rebus ecclesie non gerant meriti: sed quod exinde voluerint facere, ipsorum iudicium arbitrio subiacet. Quod si hoc praedictum mortem inordinatum fortasse remanserit, quod praesentis, vel minister extitit, hoc sibi in perpetuum dicabit.

Ecce quod illa, quae non ex officio ecclesiastico, sed ex dispositione sua utilitati lucratus est, potest dare quibus voluerit. 2 pars. Sed queritur de his, qui suis communitate sua, vel sequestratum pro remedio anime offerunt, vel in parte, quae de rebus parochialium ecclesiarum suis debentur, si ea poterit dimittere quibus voluerit.

C. III. ¶ De Pensionibus, quibus ab ecclesia vel cum ecclesia, vel sequestratum aliquid dimittur.

De his ita definitur in concilio Agathensi, cap. 6.

Pontifices a, quibus in summo sacerdotio iuribus extraneis e aliquid, aut cum ecclesia sequestratum, aut dimittur, aut donatur (quod ille, qui donat, pro redemptione animae suae, pro commodio sacerdotis offerre probatur) non quatenus proprium, sed quasi dimissum ecclesiae iudicantur: tates ecclesie computabunt: quia iustum est, ut sacerdos habet quod ecclesiae dimissum est, iuxta quod sua habeat, quod relinquitur sacerdoti. ¶ Si autem quid per fidei commissum aut sacerdoti, aut ecclesiae tasse dimittur, cuiusque alii postmodum proderit id inter facultates suas ecclesie computare, aut dimittere non poterit.

a Et in Moguntino sub Rabano, capite 7. b Burchardus Ivo p. 3. c. 26. Pagn. l. 2. c. 52. c al. remanentis dicitur. d de testamentis. e. requisisti. Burch. l. 1. c. 217. Ivo p. 3. c. 217. f. traneis duntaxat.

C. IV. § Episcopus tertiam partem sibi debitam ecclesie relinquere potest.

Hinc ex concilio Toletano IX. cap. 6.

Episcopus a. si tertiam partem, quam de rebus parochialium ecclesiarum sanctione paterna sibi debitam novit, aut ipsi ecclesie, cuius res esse patebit, aut alteri ecclesie, quam elegerit, conferre decreverit, & licitum maneat, & irrevocabile robur ejus sententia ferat.

QUÆSTIO IV.

Quid autem queratur, si de suis, & ecclesie rebus aliqua acquisisse visantur, cui proveniant, ita distinetur, in eodem concilio Toletano IX. c. 4.

C. I. § De his, qui de suis, & ecclesie rebus aliqua acquisisse visantur.

Accedentes h. vel quicumque illi sunt, quibus ecclesiasticarum rerum cura commissa est, quæcumque administrationis sunt tempore emerint, si de rebus propriis vel vicie, vel earum haberint, ad ecclesie nomen cui præstant, chartarum conficere instrumenta procurant: non enim convenit, ut ecclesie, quæ suscepit extraneum officium in alieno divitem, & in suo retineat fraudatorem. Hi vero, qui suarum rerum noverint habere compendium, ex omni re, quam post ordinationis suæ diem visi sunt acquisisse, sive nulla, sive aliqua sint instrumenta confecta, compensatione i. tam juris sui, quam ecclesiasticarum rerum habita, si se utriusque quantitatem exæquaverit, inter ecclesiam & decedentes hæredes æquajure conquinio pertinebit.

¶ Compensatione] In concilio ipso, cum vetusta exemplaribus collata, legitur, compensata tam juris sui, quam ecclesiasticarum rerum habitudine.

¶ Si quis vero pro compendio suarum rerum, ecclesie rebus detrimentum intulerit, vel si occasione rebus ecclesiasticarum in rebus propriis detrimentum passus fuerit, vicissim qui lucrum sentiant, detrimentum patientibus restituatur.

C. II. § De rebus, quæ detrimenda sacerdoti vel ecclesie, quæ alterius occasione aliter fuerint.

Unde in concilio Bracaren. III. cap. 1. legitur.

Quicumque sub hoc neglecta res divinas labores detulit, placito specialiter distinguendus est, qualiter si de rebus, seu argumentis ecclesie questum laboribus suis proprie auxit, & ex hoc ecclesiasticis rebus aut neglectum laboris exhibuit, aut minorationem, vel perditionem induxit, quidquid in rebus ecclesie minuit illi restituit, ex cuius rebus, atque suffragiis suos convictus fuerit ampliat labores. Quod si aliquid pro utilitatibus ecclesie, aut substantia expendit, aut dispendii, vel perditionis quidquam pertulerit, si hoc comprobari poterit, totum illi id ex rebus ecclesie ejusdem reformabitur, pro cuius utilitate id expensisse probatur.

Si vero de rebus ecclesie tantummodo aliqua acquisisse visantur, & ad nomen ecclesie instrumenta debent componere, nec aliquibus potestare illi dantur.

C. III. § De his, quæ sacerdoti viciant, ad ecclesie nomen, scripsimus faciant.

Unde in Agathensi concilio, c. 5. 4. legitur.

Presbyter c. dum dixerimus tenet de his, quæ emerit, ad ecclesie nomen scripsimus, faciat, aut ab ejus, quam tenet, ecclesie ordinatione distendat.

¶ Caput hoc ab Ivone etiam, & auctoritate Panormie citatur ex concilio Agathensi, in quo excutit. In decretalibus vero, tit. de pecul. cler. c. 1. & apud Barchinensium, & in prima collectione decretationum, ex concilio Agathensi.

a. In par. c. 171. b. In p. 3. c. 169. c. Ent. de pecul. cler. c. 1. Presbyter. Barch. l. 3. cap. 170. p. 3. c. 231. Rom. l. 2. c. 171.

QUÆSTIO V.

Testamenta vero non licet ex conficere, nisi de rebus propriis.

C. I. § Quomodo de rebus ecclesie licet testari sacerdotibus.

Unde Gregorius scribit Deusedit 1. Episcopo a. lib. 5. epist. 32.

Nvlli b. dubium est, quia sicut sacerdotibus res in Episcopatu acquisitas nulla est alienandi licentia, ita de his, quas ante habuerint, quidquid iudicare voluerint, non vetantur. Itaque fraternitatem tuam tempore, quo ad nos fuit, quædam esse recolimus, quod quidam mobilia 2, quæ Constantius decessor vester Luminose ancilla Dei, filia fratris sui, testamenti serie, legati titulo reliquit, jam Episcopus acquisisset, decrevisse nos, ut si hoc constaret, nullum ex his ecclesie vestra præjudicium pateretur. Quod & vos oportet recolere, & molestiam aliquam prædicte ancillæ Dei non facere, nec ei sine cogitatione de his, quæ possidet, quidquam facere.

¶ Deusedit] Antea legebatur, Lucidio. Restituta est inscriptio ex originali: quæ inscriptio integra est supra, ead. g. 2. res in Episcopatu. Illud enim caput in hoc continetur.

¶ Mobilia] In originali impresso, & manuscripto est, immobilia, sed non est mutatum propter Deceus scripta: nonnulla vero alia sunt emendata.

C. II. § De eodem.

Idem lib. 4. epist. 22. seu c. 66. Opiario Diatono.

Bitum Theodori Episcopi dilectionem tuam jam credimus cognovisse. Sed quia ipse testamentum dicitur condidisse, subtiliter te (ne quid de rebus ecclesie suæ consumpsisset) oportet inquirere. Et si quidem eum exinde aliquid incongrue minuisse didiceris, ita age, ut res ipsæ ab eo, cuius interest, modis omnibus reparentur.

C. III. § Quæ monasteriis ab Episcopo conferuntur, servari non debent.

Item Gregorius Martiniano Episcopo Ravennati, lib. 5. epist. 1. seu c. 101.

Via Ioannes quondam decessor tuus 1, dum viveret, sapienter à nobis expetiit, ut ea, quæ in monasterio illo contulerat, quod iuxta ecclesiam sancti Apollinaris ipse construxerat nostra debuissimus auctoritate firmare, & nos facturos hoc esse promissimus, fraternitatem vestram necessario duximus adhortandam, ut nihil de his, quæ illic contulit, atque constituit, aliquo modo patiarur immitti: sed omnia firma studeat stabilitate servari. Hujus igitur monasterii, & collarum illic rerum, quia in testamento, quod condidit, fecisse noscitur mentionem, sciendum vobis est, non ea nos idem confirmasse, quoniam supremam eius sequimur voluntatem: sed quia ei hos (sicut diximus) viventi promissimus. Hæc itaque sollicitè fraternitas vestra implere festinet: quatenus & quæ in scripta scripto monasterio constituit, & à nobis sunt firmata, serventur, & illa, quæ in datum dari, vel fieri per testamentum sua decrevit ecclesie, nullam prohibentem neque lege obtineant firmitatem.

¶ Ioannes quondam decessor tuus] Hæc verba non sunt hæc loco apud B. Gregorium, sed ex superius dictis hic comparata.

C. IV. § Quæ ante suam ordinationem, vel post, hæreditaria licite sunt acquisivi Episcopus, cui vult de illis optare.

Hinc ex concilio Hispanensi.

¶ Societatem civitatis Barchinensium, & Ivo. & in Hispanensi, prima habentur omnino ad bene rem suam. Si in eorum caput habetur in concilio Parisiensi, l. 1. c. 1. 4. & in Capitularibus, l. 1. c. 175. restituitur alia decreta concilii Parisiensi.

¶ Ixum e ab hinc, & perpetuo mansurum esse decrevimus, ut Episcopus rebus sui juris, quas ante antea

a. al. Deodato. b. Sup. ca. 2. res in Episcopatu. Poly. l. 4. tit. 19. c. Burch. l. 1. c. 214. Ivo p. 3. c. 328.